

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

A Development of the Happiness Learning Instructional Model in Adult Nursing Practicum II for Promoting Learning Happiness and Critical Thinking among Nursing Students, Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University

บทความวิจัย

บุญทิศา สุวิทย์* ภัสพร ขำวิชา** เบญญาภา มุกสิริทิพานัน***

Boontiva Soowit, R.N., M.S., Ed.D.* Passaphon Kamwicha, R.N., M.S.**

Benyapa Muksiritipanan, R.N., M.Ed.***

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็น การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ประชากรคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 64 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา สถิติทดสอบที และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม MANCOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การบริหารสมอง 2. การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ 3. การใช้ผังมโนทัศน์ 4. การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ 5. การคิดไตร่ตรอง สะท้อนความรู้สึกรู้สึก และ 6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

2.1 ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

Corresponding Author: *อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
E-mail: soowit_wa@hotmail.com

,,***อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช หน่วยงานที่สนับสนุนทุนสำหรับการศึกษา : คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช (Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University)

ผลจากการวิจัยและพัฒนาแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข, วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2, ความสุขในการเรียนรู้, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This study was a development of the happiness learning instructional model in adult nursing practicum II for promoting learning happiness and critical thinking among nursing students, Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University. The population was composed of 64 junior-year students who had been studying in the adult nursing practicum II in 2013. The researcher did a simple random sampling to divide the students, 30 in to two groups: the experimental group was composed of 15 students and the control group was composed of 15 students. The research instrument used in this study was a questionnaire about learning happiness, and critical thinking. Data analysis used descriptive statistics, t-test, and MANCOVA (Multivariate analysis of covariance).

The results of this study revealed that:

1. The happiness learning instructional model for promoting learning happiness and critical thinking among nursing students contained six sequential steps; 1) Brain Gym, 2) Value of learning, 3) Concept mapping, 4) Experience learning, 5) Reflection, and 6) Feedback.

2. The effectiveness of the happiness learning instructional model for promoting learning happiness and critical thinking among nursing students was found that:

2.1 Learning happiness and critical thinking among the experimental group post-use the happiness learning instructional model were significantly statistical higher than pre- use the instructional model ($p < 0.001$).

2.2 Learning happiness and critical thinking among the experimental group were significantly statistical higher than the control group ($p < 0.001$).

As the result of the research and development, it could be concluded that the instructional model was affective. Therefore, this instructional model should be applied for the learning provision.

Keywords: Happiness Learning Instructional Model, Adult Nursing Practicum II, Learning Happiness, Critical Thinking, Nursing Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนุชนับว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศชาติและสังคม ซึ่งการพัฒนานั้นเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้โดยที่การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับการจัดการเรียนรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์นั้นมุ่งเน้นให้นักศึกษาพยาบาลเป็นทั้งคนดี เก่ง และมีความสุข แต่จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2545 และ 2549 ของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ พบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณสมบัติหลักของบัณฑิตด้านความสามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ซึ่งต้องใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ความสนใจใฝ่หาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2545

คะแนนเฉลี่ย = 3.38 และในปีการศึกษา 2549 คะแนนเฉลี่ย = 3.43 (นงลักษณ์ นฤวัตร และนุศ ทิพย์แสนคำ, 2547; นันทวรรณ เกาจีน และคณะ, 2551) จึงควรมีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และสามารถให้บริการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544 : 18, 41) ได้กล่าวไว้ว่า “เมื่อมีความสุข จะมีผลทำให้การเรียนรู้เพิ่มขึ้น” เมื่อเรียนรู้มีความสุขจะมีการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมอง ซึ่งจะหลั่งสารเคมีที่เป็นสารเคมีประเภทที่เกี่ยวข้องกับความ สุข ความจำ ความกระตือรือร้น ซึ่งจะเป็นพลังทำให้อยากเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น นั่นเป็นที่มาของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามพัฒนาการของตนเองโดยไม่เครียดและไม่กดดัน ผู้เรียนที่มีอารมณ์ในทางบวกหรือมีความสุขจะมีความยืดหยุ่น ความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่น แรงจูงใจ และการบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ได้ดี ส่งผลให้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ดีกว่าผู้เรียนที่มีอารมณ์ทางลบหรือไม่มีความสุข (Frederickson, Tugade, Waugh, & Larkin, 2003; Isen & Reeve, 2005; cited in Gabriele, 2008) ทั้งนี้การช่วยให้ผู้เรียนมีอารมณ์ในทางบวกหรือมีความสุขมากขึ้นนั้น สามารถทำได้โดยการเปิดมุมมองหรือโลกทัศน์ใหม่ ๆ และกว้างขวางให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง (Isen, 1999; cited in Gabriele, 2008) และผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ซึ่งพอสรุปได้ว่า การบริหารสมอง (Brain Gym) การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Value of Learning) การใช้ผังมโนทัศน์ (Concept mapping) การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ (Experience learning) การคิดไตร่ตรอง สะท้อนความรู้สึกรู้ (Reflection) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมจะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ ได้ทบทวน ใคร่ครวญความทรงจำ และความคิดของตนอย่างมีเหตุผล สามารถวางแผนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540; Novak, 1984; Taylor, 2004; Dewey, 1933)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์

เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ ดี เก่ง มีสุข อันจะนำไปสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ ความสุข และประพฤติดีงามดังที่สังคมคาดหวังต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

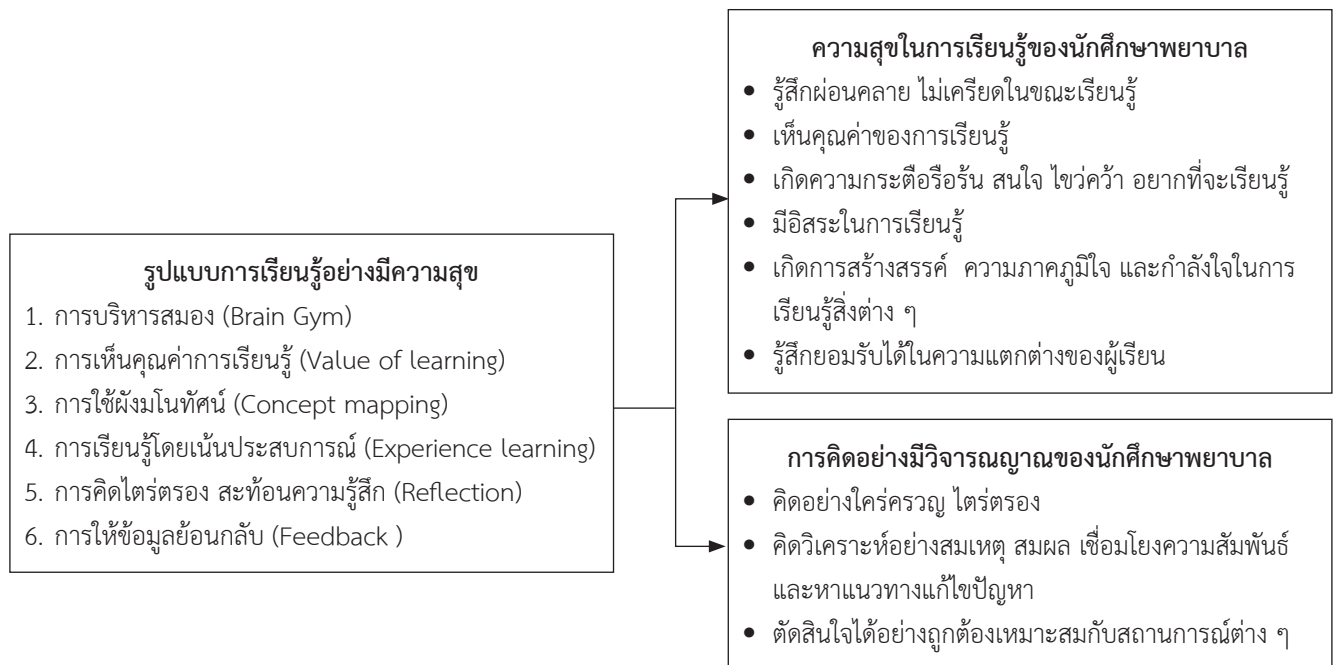
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
2. เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้กับก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้
2. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ของซิคเคอร์ริง และแกมสัน (Chickering & Gamson, 1991) คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544) และพระธรรมปิฎก (2541) แนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1933) เจนนิเฟอร์ (Jennifer, 2001) และเทย์เลอร์ (Taylor, 2004) ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล แสดงเป็นแผนภาพดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำหลักการ แนวคิดที่สังเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การบริหารสมอง 2. การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ 3. การใช้ผังมโนทัศน์ 4. การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ 5. การคิดไตร่ตรอง สะท้อนความรู้สึก และ 6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

จากนั้นมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และรูปแบบการเรียนรู้ รวมทั้งเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ และปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้

การทดลองเพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้

และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Two groups Pretest-Posttest Design โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แล้วนำรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยอวมินทรราช ที่กำลังเรียนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่เป็นกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล พิจารณาดังนี้

1. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ที่กำลังเรียนภาค ปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งหมด 64 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งนักศึกษาถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานบน หอผู้ป่วยเป็นเวลา 18 สัปดาห์โดยหมุนเวียนกันในทุก ๆ 3 สัปดาห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในนักศึกษาที่ขึ้น ฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วย โสต คอ นาสสิก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน ผู้วิจัยทำการจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และ กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน ใช้เวลาในการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คิดเป็น 63 ชั่วโมงปฏิบัติต่อกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสุขในการเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักศึกษาพยาบาล และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ ของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างเอง ค่า $CVI = 0.95$ ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) = 0.89 และคำถามปลาย เปิดเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริม รวมทั้งปัญหา อุปสรรคต่อความสุข ในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาพยาบาลจำนวน 25 ข้อ โดยดัดแปลงมาจาก ส่วนหนึ่งของเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณของ ภทรภรณ์ ภทรโยธิน (2545) ค่า $CVI = 0.97$ ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) = 0.92 และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัจจัยส่งเสริม รวมทั้งปัญหา อุปสรรคต่อการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล
3. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การบริหารสมอง

2. การเห็นคุณค่าการเรียนรู้ 3. การใช้ผังมโนทัศน์ 4. การเรียนรู้ โดยเน้นประสบการณ์ 5. การคิดไตร่ตรอง สะท้อนความรู้สึก และ 6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบคุณภาพโดยนำรูปแบบ การเรียนรู้และเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือประกอบ การเรียนรู้ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง รูปแบบการเรียนรู้และเครื่องมือประกอบการเรียนรู้เพื่อให้มี ความเหมาะสม และเที่ยงตรงมากขึ้น แล้วจึงนำรูปแบบการ เรียนรู้ไปทดลองใช้ และปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำโครงร่างการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการ พิจารณาและควบคุมวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช เพื่อขออนุญาตทำวิจัย และเก็บข้อมูล
2. ภายหลังจากได้รับหนังสืออนุมัติผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์การวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล ศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2556 คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
3. ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการ เรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้กับกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุมก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้
2. นำรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นซึ่งได้ มาจากการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้โดยนำไป ทดลองใช้จริงแล้วปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบอีกครั้ง จึงนำมา ดำเนินการโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง สำหรับกลุ่ม ควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ภาคปฏิบัติสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติใน หอผู้ป่วยโสต คอ นาสสิก โดยนักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติกลุ่มละ 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คิดเป็น 63 ชั่วโมงปฏิบัติ ซึ่งในกลุ่ม ทดลองได้ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดให้มีกิจกรรมบริหารสมองโดยกระตุ้นให้สมองตื่นตัว เพื่อพร้อมเรียนรู้ในวันที่ขึ้นฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยใช้เวลา

ประมาณ 5 นาที 2) พุดคุยแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ในวันแรกที่ขึ้นฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยทำให้เกิดความต้องการ และความสนใจที่จะเรียนรู้ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที 3) อภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในหัวข้อเรื่อง “การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร” โดยเน้นการเชื่อมโยงจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วยด้วยตนเอง ใช้เวลาประมาณ 15 นาที ในวันแรกที่ขึ้นฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย 4) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยโรค คอ นาสิก โดยผู้วิจัยเป็นอาจารย์นิเทศ และให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยสามารถศึกษาจากกรณีศึกษาจากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เช่น หอผู้ป่วย และสถานที่นอกชั้นเรียนอื่น ๆ ตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนแล้วเขียนเป็นผังมโนทัศน์โดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ 5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม “การคิดไตร่ตรองและสะท้อนความรู้สึก” โดยสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยใช้ผังมโนทัศน์ที่ผู้เรียนเขียนไว้ประกอบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 6) ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และอภิปรายร่วมกันพร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาตนเองต่อไปใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในวันสุดท้ายของการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรค คอ นาสิก

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามหลักจริยธรรม โดยก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขออนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ได้รับอนุมัติ ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2556 เมื่อผ่านการรับรองแล้ว จึงดำเนินการเก็บข้อมูล และในขณะเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงแก่กลุ่มตัวอย่างถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้รับการยินยอมเป็นที่เรียบร้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนในการคำนวณดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. เปรียบเทียบคะแนนจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการทดสอบค่า t-test แบบ dependent

3. เปรียบเทียบคะแนนจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อน และหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ โดยการทดสอบค่า t-test แบบ dependent

4. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงคะแนนความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนซึ่งปรับด้วยคะแนนก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม MANCOVA (Multivariate Analysis of Covariance)

ผลการวิจัย

จากงานวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช กลุ่มทดลองมีความสุขในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .24) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .36) ส่วนกลุ่มควบคุมมีความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .46) และ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .38) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

2. นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ที่เป็นกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 2

3. นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ที่เป็นกลุ่มควบคุมหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติมีความสุขในการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

4. นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรด้านความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ความสุขในการเรียนรู้	4.69	.24	มากที่สุด	4.41	.46	มาก
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.45	.36	มาก	3.94	.38	มาก

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตัวแปร	ก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น		หลังใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น		MD	t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสุขในการเรียนรู้	3.77	.38	4.69	.24	.9245	9.998***	.000
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.37	.49	4.45	.36	1.0773	8.126***	.000

***p < .001

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ

ตัวแปร	ก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ		หลังใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ		MD	t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสุขในการเรียนรู้	4.18	.41	4.41	.46	.2233	2.458*	.028
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.60	.34	3.94	.38	.3360	3.881**	.002

**p < .01 * p < .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงคะแนนความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลหลังเรียนซึ่งปรับด้วยคะแนนก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตัวแปร		SS	df	MS	F	p-value
ความสุขในการเรียนรู้	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.872	1	.872	13.632***	.001
	ความคลาดเคลื่อน	1.599	25	.064		
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1.825	1	1.825	14.987***	.001
	ความคลาดเคลื่อน	3.044	25	.122		

***p < .001

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชได้ จากการที่ผู้วิจัยใช้กิจกรรมบริหารสมอง (Brain Gym) กระตุ้นให้สมองของผู้เรียนตื่นตัวเพื่อพร้อมเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราณี อ่อนศรี (2552) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน (ACTOR Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นวิธีเพื่อการผ่อนคลาย (Approach to relaxation) 2. ขั้นการใช้ผังมโนทัศน์ (Concept mapping) 3. ขั้นการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) 4. ขั้นการบริหารสมอง (Operation to Brain-Gym) และ 5. ขั้นการคิดไตร่ตรอง (Reflection) ซึ่งผลจากการวิจัย และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในส่วนกิจกรรมการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Value of learning) ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่จะเรียนรู้เพื่อสร้างเจตคติที่ดีนั้น ผู้วิจัยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ทำให้เกิดความต้องการ และความสนใจที่จะเรียนรู้ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2541 : 22, 36) ที่กล่าวถึงความสุขที่เกิดจากการศึกษาว่าเกิดจากการมีปัญญาเข้าใจคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และการตอบสนองความใฝ่รู้ โดยการศึกษาจะต้องสร้างความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นด้วยการทำให้เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ความใฝ่รู้ก็จะทำให้เกิดความสุขที่รู้ในสิ่งที่ต้องการรู้

นอกจากนี้การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ (Experience learning) เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรง ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาเรียนรู้โดยให้การดูแลผู้ป่วยด้วยตนเอง ทั้งในกรณีที่มีมอบหมายงานให้และให้อิสระในการเลือกเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาสามารถศึกษาจากกรณีศึกษาด้วยประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เช่น ที่หอผู้ป่วย และ

สถานที่นอกชั้นเรียนอื่น ๆ ตามความสนใจ และความถนัดของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข พบว่า ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และมีโอกาสได้แสดงความสามารถของตน

อีกทั้งผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงตนเอง และการปฏิบัติงานต่อไป รวมทั้งยังช่วยให้นักศึกษาได้ทบทวนตนเองอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นของการประเมินผลพบว่าผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่า ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชได้ จากการใช้ผังมโนทัศน์ (Concept mapping) ในการวิเคราะห์และจัดลำดับประเด็นสำคัญ สามารถเข้าใจความหมายการรวมกลุ่ม การแยกประเภท และการดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จอยส์ และวิล (Joyce and Weil, 1996) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและความหมาย การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีในสมองของผู้เรียน ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้สาระใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำสาระใหม่นั้นไปเกาะเกี่ยวเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่ไว้ล่วงหน้าทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมให้นักศึกษาได้คิดไตร่ตรองสะท้อนความรู้สึก (Reflection) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรอง และสะท้อนความคิด ความรู้สึกจากการเรียนรู้ของตนออกมา พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น อันนำไปสู่การคิด

อย่างมีวิจารณญาณได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ เทย์เลอร์ (Taylor, 2004 : 75) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบคิดไตร่ตรอง สะท้อนความคิด ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวน ใคร่ครวญความทรงจำ และความคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อประมวลเป็นความรู้ของตน

3. สารหลักที่รวบรวมได้จากการร่วมสะท้อนความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มทดลองหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สรุปได้ดังนี้

คุณค่า และความสุขจากการได้ฝึกปฏิบัติที่เห็นผลได้จริง

การฝึกปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วยช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ตรงที่สามารถสัมผัสถึงจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้ป่วย และตัวนักศึกษาเอง ทำให้นักศึกษาสามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุขใจ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังที่นักศึกษาพูดว่า “มีความสุขในการเรียนมากขึ้น เพราะได้ฝึกปฏิบัติจริง เห็นคนไข้สุขสบายขึ้นก็ดีใจ มีกำลังใจ รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มีความหมายมากกว่าทำไปวัน ๆ”

การสื่อสารและสัมพันธภาพที่ดีสู่คุณภาพการพยาบาล

นักศึกษาพยาบาลมองว่าการสื่อสารและสัมพันธภาพที่ดีเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติ การพยาบาล เพราะหากนักศึกษามีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย นักศึกษาก็มีความสุข มีกำลังใจ และกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติการพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างเต็มที่ ดังที่นักศึกษาเล่าถึงกรณีผู้ป่วยที่นักศึกษาให้การดูแลว่า “ตอนแรก ผู้ป่วยไม่พูดด้วย มารู้ทีหลังว่าหูตึง หนูพยายามสื่อสารทุกทาง ใช้ทฤษฎีทุกอย่างที่เคยรู้มาและคิดทำทางด้วยตนเองเพื่อให้ผู้ป่วยกับเราเข้าใจตรงกัน เช่นทำทางที่แสดงว่าเหนื่อยไหม หายใจสะดวกหรือเปล่า เพราะอยากช่วยเขาได้ รู้สึกตกใจตัวเองทำท่าแปลก ๆ แต่ก็ได้ผล เข้าใจตรงกัน”

ฝังมโนทัศน์นำไปสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การเขียน Concept mapping และนำมาประกอบในขั้นตอนของการคิดไตร่ตรองและสะท้อนความรู้สึก (Reflection) ร่วมกัน ทำให้นักศึกษาได้ใช้การบูรณาการกระบวนการพยาบาลและสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่ได้ ดังที่นักศึกษากล่าวว่า “การเขียน Concept mapping ช่วยให้อัดรวมความคิดตัวเอง เชื่อมโยงความคิดได้ไม่หลุดสิ่งสำคัญ ๆ รอบคอบขึ้น และถ้าไม่เป็นตามที่คิด ที่เขียนก็ปรับ

แก้ หรือย้อนกลับไปเพิ่มเติม ปรับปรุงได้ ทำให้สามารถให้การพยาบาลได้ครอบคลุม มีคุณภาพ”

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหาร และคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการ จัดการศึกษา และหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังเช่น การจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้มีเวลาในการผ่อนคลายที่เพียงพอ ให้อิสระในการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง มีสัมพันธภาพที่ดีช่วยเหลือกัน ไม่เร่งรีบจนเกินไป ผู้สอนเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับผู้เรียนอย่างเท่าเทียม รับฟัง และส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาโดยมีช่องทางให้นักศึกษาได้แสดงออกในหลากหลายช่องทาง

2. ผู้บริหารและคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ควรสนับสนุนความต้องการของนักศึกษาในสิ่งที่ช่วยเอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการ ปฏิบัติจริง การให้กำลังใจ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่ ตึงเครียด และจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้มากขึ้น เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้นมาจัดการเรียนรู้ให้แก่ศึกษาพยาบาลกลุ่มอื่น ๆ และเผยแพร่องค์ความรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักศึกษาพยาบาลชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาพยาบาลสถาบันต่าง ๆ และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ พัฒนาการจัดการศึกษา และหลักสูตรเกี่ยวกับความสุขในการ เรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนต่อไป

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับการใช้รูปแบบ การเรียนรู้แบบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความสุขและการคิดอย่างมี วิจารณญาณ หรือวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสามารถเข้าถึงในเชิงลึก เกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียน เพื่อสามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการ ศึกษา พร้อมทั้งมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ นฤวัตร และนุศ ทิพย์แสนคำ. (2547). รายงานการวิจัยการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพยาบาลกึ่งการุณย์. อุดรธานี.
- นงพิมพ์ นิมิตรอนันต์ และทินกร จักรหา. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สุขภาพ และพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน. วารสารพยาบาลทหารบก. 13(2) : 60-71.
- นันทวรรณ เภาจีน และคณะ. (2551). รายงานการวิจัยการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2549 วิทยาลัยพยาบาลกึ่งการุณย์. อุดรธานี.
- บุญทิศา สุวิทย์, เพ็ญสิริ จีระเดชากุล, ศิริยา พูลสุวรรณ และทัศนีย์ ทองประทีป. (2556). กระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาแบบองค์รวมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก. 14(2) : 25-34.
- ปราณี อ่อนศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาลทหารบก. 10(1), 14-23.
- ปราณี อ่อนศรี และสายสมร เฉลยภิตติ. (2556). การจัดการเรียนรู้ทางการพยาบาลเพื่อสร้างความสุข : บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน. วารสารพยาบาลทหารบก. 14(1) : 8-16.
- พระธรรมปิฎก. (2541). แง่คิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). การเรียนรู้อย่างมีความสุข : การวิจัยรายกรณี คุรุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข : สารเคมีในสมองกับความสุขในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โฆสิตการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.
- อรรณ จุลวงษ์. (2556). การเตรียมพร้อมทางการพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาลทหารบก. 14(1) : 1-7.
- Chickering, A.W., and Gamson, Z.F. (1991). *Applying the Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the education process*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Gabriele, R. (2008). Do they make a difference in a student's educational life?. *American Secondary Education*. 36(2), 88-99.
- Jennifer, Y. B., & others. (2001). *Reflective practice to improve school: An action guide for educators*. California: Corwin Press.
- Joyce, B & Weil, M. (1996). *Model of teaching*. London: Allyn and Bacon.
- Novak, J. D., & Gowin, D. B. (1984). *Learning how to learn*. London: Cambridge University Press.
- Taylor, B. (2004). Technical, practical, and emancipatory reflection for practicing holistically. *Journal of Holistic Nursing*. 22(1), 73-84.